

Antikvariskt utlåtande inför ansökan om planbesked för Guldets 17 i Sigtuna

Bakgrund

Calle Jeurling och RO Properties har beslutat att begära planbesked för fastigheten Guldets 17 i Sigtuna. Förslaget till ny bebyggelse har utarbetats av Forsgren Etzler Arkitekter.

Om detta utlåtande

Detta utlåtande resonerar kring hur förslaget till ny bebyggelse i ansökan om planbesked skulle påverka fastighetens och områdets kulturvärden, hur förslaget lever upp till förvanskningsförbudet och kraven på anpassning och varsamhet (PBL §§ 8:13, 8:14 och 8:17) samt kravet på lämplig utformning och placering med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intrycket av en god helhetsverkan (PBL § 2:6).

Förutsättningar för utlåtandet

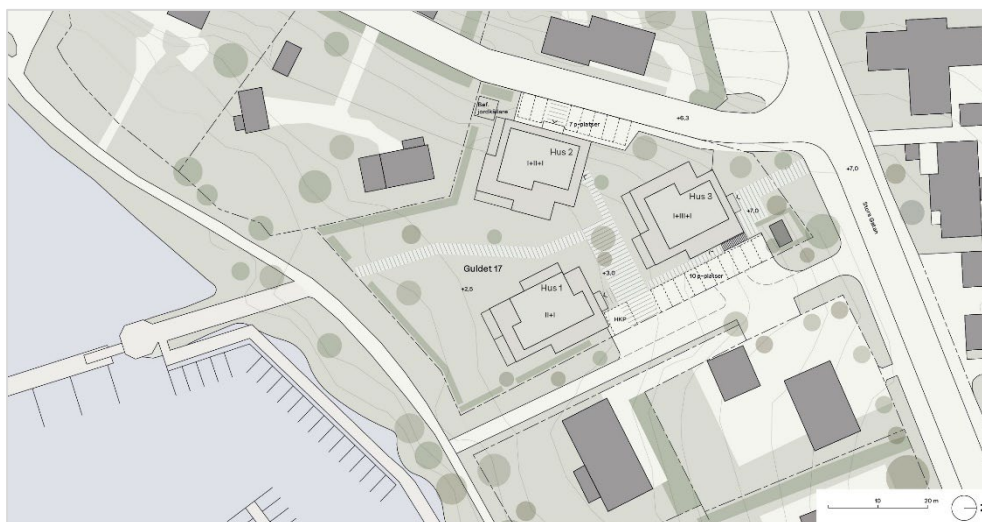
Som en del av arbetet med ansökan om planbesked har undertecknad tagit fram en kulturmiljöanalys för fastigheten, där dess historiska utveckling, kulturhistoriska karaktär och kulturvärden beskrivs. Handlingen avslutats med rekommendationer och riktlinjer för hanteringen av kulturmiljön i samband med en större förändring.¹ Under gestaltningsprocessen har undertecknad även genomfört arbetsmöten med Forsgren Etzler Arkitekter, för att diskutera möjliga gestaltningsalternativ för ny bebyggelse inom fastigheten.

Ändringarnas omfattning och karaktär

Den föreslagna förändringen innebär att befintlig bebyggelse inom fastigheten rivs och att markplaneringen omgestaltas. Kvarstår gör dock den stenkällare som finns i fastighetens västra hörn och huggna stendetaljer från den nuvarande trädgården är tänkta att återanvändas. I förändringsförslaget bibehålls också den kommunala elstation som idag står i fastighetens norra del, strax intill Stora gatan. Den nya bebyggelsen består av tre nya byggnadskroppar, utplacerade inom fastigheten så att det bildas en gemensam grön utemiljö. Respektive byggnad kommer att innehålla flera bostäder.

---

¹ För beskrivning av fastighetens kulturvärden och utvecklingshistoria hänvisas till kulturmiljöanalysen, daterad 2021-12-20.

Situationsplan för det förslag till ny bebyggelse som ansökan om planbesked avser. Illustrationen är hämtad från Forsgren Etzler Arkitekters handling.

3D-illustration över det förslag till ny bebyggelse som ansökan om planbesked avser. Illustrationen är hämtad från Forsgren Etzler Arkitekters handling.

Resonemang kring påverkan på platsens kulturvärden

Ett genomförande av förslaget till ny bebyggelse, i enlighet med ansökan om planbesked, kommer på samma sätt som när den långvariga industriepoken ersattes med en sommarnöjesanläggning vid 1800-talets slut, att medföra en fullständig omgestaltning av fastigheten. Det innebär att dagens sommarnöjes-, vandrarhems- och konferensanläggningsepok avslutas och att de visuella minnena därför försvinner.

Redan idag är det svårt att på plats utläsa sommarnöjesepoken, om man inte är införstådd med platsens historiska utveckling. Det beror till stor del på den omfattande om- och tillbyggnad som genomfördes på 1980-talet, när sommarnöjets ursprungliga huvudbyggnad och 1940-talets vandrarhemstillbyggnad, liksom den omgivande trädgården genomgick en mycket hård förändring. Ur ett kulturmiljöperspektiv påverkades den kulturhistoriska karaktären hos såväl befintlig bebyggelse som hos trädgård/markplanering mycket negativt av detta projekt.

Med tanke på den i många stycken ovarsamma och förvanskande förändring av fastigheten som genomfördes på 1980-talet, är kulturvärdena hos den befintliga bebyggelsen i första hand immateriella och består snarare av minnen och händelser kopplade till platsen, än av materiella värden som är arkitektoniska och arkitekturhistoriska.

Den nya bebyggelse som föreslås kommer således att utgöra en helt ny årsring på platsen. Bortsett från att den befintliga bebyggelsen rivs i sin helhet, följer förslaget principen för rekommendationer och riktlinjer som anges i kulturmiljöanalysen. Förslaget tar även hänsyn till merparten av de riktlinjer som presenteras i kommunens bevarande och förnyelseplan. För att säkerställa att anpassningen till platsens och omgivningens kulturvärden och kulturhistoriska karaktär i en eventuell planprocess, behöver dock markplaneringens utformning samt bebyggelsens höjder, placeringar och gestaltning fortsätta att detaljstuderas.

Processen framåt

Med tanke på de höga kulturvärdena hos stadsdelen som helhet och dess kulturhistoriska karaktär rekommenderas att en eventuell planprocess sker i nära samverkan med kulturmiljöexpertis (certifierat sakkunnig kulturvärden) så att planförslaget får en för platsen lämplig utformning och placering, med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (PBL § 2:6).

Stockholm 2022-02-04

Vicki Wenander

Bebyggelseantikvarie och medlem i SPBA, Sveriges Praktiserande Byggnadsantikvarier.
Sakkunnig kontrollant av kulturvården - K enligt Boverkets föreskrift BSF 2011:15 KUL2,
certifikat nr. SC0606-16.

070-614 14 55

vicki.wenander@wenanders.se

Wenanders Byrå

Ferkens Gränd 3

111 30 STOCKHOLM

www.wenanders.se

